

Některé možnosti daňového zvýhodnění při podnikání ve společném evropském prostoru

doc. JUDr. Lubomír Grúň, CSc.

I. Úvod

Vytvoření společného evropského prostoru mělo svůj ideový začátek krátce po druhé světové válce, první použitelnou vizi v osobě J. Delorse a jeho plánu, a také své nejdůležitější vývojové mezníky – Římské smlouvy a Maastricht. Hospodářská a ekonomická vize dostala své měnové kontury a přerostla v hospodářsko-politickou realitu. Pro Českou republiku se tak stalo v roce 2004.

Leitmotivem bylo a je svobodné podnikání zbavené mantinelů v podobě státních hranic a nadměrného množství zákonů stanovujících množství omezení, jichž podnikatelský sektor musí dbát. Neboť cílem stále zůstává zisk.

Podnikatelé již po staletí a stejně tak i v dnešním globalizovaném světě usilují o maximalizaci zisku především snahou snižovat své náklady. Přičemž daňové zatížení je nezanedbatelnou součástí celkových nákladů. Tento fakt motivuje mnoho států, které se snaží přilákat zahraniční investory a zvyšovat tak svou hospodářskou prosperitu. Na základě této skutečnosti dochází

k plánovanému a cílevědomému využívání výhod, které jsou nabízeny různými daňovými systémy. Jednotlivé osoby nebo skupiny osob pak prostřednictvím těchto možností snižují své celkové zdanění. Toto jednání je v současné praxi označováno termínem mezinárodní daňové plánování. Jeho přednostmi jsou nejen minimalizace výsledné daně z příjmu a zvyšování počtu položek uznávaných jako výdaje na dosažení příjmů. Ale také různá koncepte srážkových daní, soustava individuálních smluv o zamezení dvojího zdanění, využití výhod odlišného právního prostředí, ochrana majetku a v neposlední řadě také odlišná regulace některých podnikatelských aktivit.

II. Jednotný vnitřní trh EU

Jednotný vnitřní trh tvoří součást prvního komunitárního pilíře (tzv. Maastrichtského chrámu) Evropské unie. Tento pilíř je tvořen Evropskými společenstvími (ES a EURATOM) a byl vytvořen na základě Maastrichtské smlouvy z roku 1992, která vstoupila v platnost v roce 1993.

Zakladatelské smlouvy Evropských společenství vytvářejí právní základ vnitřního trhu a orgány ES přijímají k jeho realizaci mnoho aktů sekundární legislativy. Velmi důležité jsou také další mezinárodní smlouvy, které jsou považovány za smlouvy subsidiární. Podle čl. 14 odst. 2 Smlouvy o ES „*vnitřní trh zahrnuje prostor bez hranic, ve kterém je v souladu s ustanoveními této Smlouvy zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu*“. Protože se zde neuplatňují hranice mezi členskými státy, jedná se o trh jednotný. Do jednotného vnitřního trhu patří území celého Evropského společenství, v němž hranice mezi státy neplatí; tento trh nese určité znaky trhu národního.

K volnému pohybu zboží dochází transportem přes vnitřní hranice Evropského společenství, respektive EU. Uskutečňování volného pohybu zboží je závislé na celní unii. Společenství tuto unii založilo za účelem zrušení všech dovozních i vývozních cel a všech dávek s rovnocenným účinkem mezi členskými státy a také aby došlo k přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím. Další prostředek, který zajišťuje volný pohyb zboží, je zákaz kvantitativních omezení dovozu i vývozu zboží a veškerých opatření s rovnocenným účinkem.

Volný pohyb osob, který umožňuje volný pohyb pracovníků, je ve

Společenství dobře zajištěn. Co se zaměstnání týče, upravuje odměnu za práci a jiné pracovní podmínky. Jakákoliv diskriminace mezi pracovníky založená na základě státní příslušnosti je zakázána. Také rodinní příslušníci pracovníka mají právo pobývat na území cizího členského státu, ale jen za splnění určitých předpokladů.

S volným pohybem osob je úzce spojena svoboda usazování, označována též jako svoboda podnikání, obsahující nejen právo zakládat a řídit podniky, ale také právo zahájit a provozovat samostatnou výdělečnou činnost. Vztahuje se tedy jak na činnost právnických osob, tak na činnost fyzických osob, které jsou samostatně výdělečně činné. Omezovat svobodu usazování či podnikání příslušníků jednoho členského státu na území státu druhého je zakázáno. Také jakákoliv omezení při zřizování poboček, zastoupení nebo dceřiných společností na území cizího státu jsou v rámci Evropského společenství, respektive EU, jsou zakázána.

Volné poskytování služeb nebo volný pohyb služeb uvnitř Společenství je další svobodou tvořící jednotný vnitřní trh. Jde o služby, které jsou poskytovány většinou za úplaty, ale jen za předpokladu, že nejsou upraveny ustanoveními upravujícími volný pohyb zboží, kapitálu či osob. Jsou to především

služby řemeslné, obchodní, průmyslové a služby poskytované v oblasti svobodných povolání. Uvnitř Společenství je zakázáno omezení volného pohybu služeb pro příslušníky členských států. Na rozdíl od služeb poskytovaných v rámci svobody podnikání se volný pohyb služeb vztahuje pouze na dočasné poskytování služeb, přičemž nedochází k přesídlení do jiného členského státu. Poskytovatel služby může svou činnost dočasně vykonávat na území cizího státu za stejných podmínek, které mají příslušníci daného státu.

Poslední svobodou je volný pohyb kapitálu, jenž zahrnuje volný přesun kapitálu a plateb jak mezi členskými státy navzájem, tak i mezi členskými státy a třetími zeměmi. Omezení volného pohybu kapitálu a plateb jsou zakázána.

Volný pohyb může být jednotlivými členskými státy omezen pouze ve výjimečných případech. Vývoz a dovoz zboží, tedy volný pohyb zboží, může být omezen jen z důvodů ochrany veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti, veřejné mravnosti, ochrany průmyslového a obchodního vlastnictví, ochrany zdraví. Volný pohyb osob může být státem omezen jen z důvodu veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku a ochrany zdraví, jde-li o svobodu usazování (podle čl. 46 odst. 1 Smlouvy o ES) nebo pracovníky

(podle čl. 39 odst. 3 Smlouvy ES). Sankce a zákazy nejsou z hlediska práva Společenství opodstatněné, neplatí-li pro občany, kteří zde mají domicil, shodným způsobem. Evropský soudní dvůr v rozsudku *Adoui a Cournaille* z roku 1982 v tomto smyslu stanovil, že určité chování nemůže být považováno za natolik závažné, aby mohlo odůvodnit omezení vstupu a pobytu příslušníka jiného členského státu na území daného státu, pokud tento stát nepřijme vůči identickému chování svého občana donucující nebo jiná opatření k potírání takového chování. Aby byla realizována ustanovení Smlouvy o ES, byla přijata směrnice konkretizující veřejnou bezpečnost, veřejný pořádek a zdraví. Tato směrnice se vztahuje na všechny příslušníky členských států, kteří v jiném členském státě pobývají, anebo tam cestují, za účelem vykonávání zaměstnání nebo samostatně výdělečné činnosti, a také pokud zde pobývají jako příjemci služeb, jako manžel, manželka či rodinní příslušníci. Co se omezení z důvodu ochrany zdraví týče, obsahuje směrnice seznam nemocí, pro něž je možné omezit volný pohyb osob. „*Žádný členský stát nesmí zvýhodňovat domácí subjekty nerovným zacházením s jejich potenciálními konkurenty z jiných zemí Evropské unie, ať by šlo o podmínky uvádění výrobků na trh, vyšší daní a poplatků, vstup do podnikání anebo různé*

podpory.“ Tudíž platí totožné výjimky jako u svobody usazování též pro volný pohyb služeb. Evropský soudní dvůr konkretizoval podmínky pro uplatňování jednotlivých výjimek v případech patřících do jeho jurisdikce. Přesto však členské státy Společenství stále uplatňují mnoho skrytých výjimek, jež je potřeba odstranit.

Odstraňování legislativních a administrativních překážek omezujících volný pohyb mezi členskými státy tvoří základ pro realizaci čtyř základních svobod. Jde o oblast práva veřejného, neboť se zde projevuje zájem států. Avšak pohyb zboží a služeb se uskutečňuje především v rámci vztahů podnikatelů z členských zemí, mezi kterými vznikají hlavně obchodněprávní a občansko-právní vztahy. Což jsou vztahy vznikající na základě soukromoprávních norem, které jsou přijímány jednotlivými členskými státy. Pouze některé dílčí otázky jednotlivých oblastí, jako je ochrana spotřebitele, právo obchodních společností či právo duševního vlastnictví, patří do pravomocí Evropských společenství.

Príslná unifikace obecného souboru hmotněprávních norem je i přes značné úsilí odborníků v současné době nedosažitelná. Nedávno označila Evropská komise právě nejednotnost právní úpravy smluvních vztahů jako další překážku

pro bezprostřední funkci jednotného vnitřního trhu. Přitom hlavně smluvní právo je nástrojem regulujícím přeshraniční vztahy. Dokonce Evropský parlament potvrdil, že sjednocení některých segmentů soukromého práva je klíčové pro dokončení vnitřního trhu. Jako nejlepší řešení je shledávána harmonizace zásadních oblastí soukromého práva vytvořením Evropského občanského zákoníku.

V další části textu se zaměříme na daňové aspekty a na vybrané země se zvláštními daňovými režimy, na kterých je možné prakticky demonstrovat různé specifické výhody jejich využívání.

III. Daňové preferenční prostředí

Hlavním důvodem pro využívání států s daňově preferenčním režimem je tedy optimalizace daňového zatížení, přičemž důraz je kladen zejména na daně z příjmu právnických osob. Přesné údaje o počtu subjektů, které využívají preferenčních daňových režimů, se dají zjistit jen velmi obtížně, neboť drtivá většina států s tímto systémem nevede veřejnou evidenci těchto specifických subjektů. Přesto však chování podnikatelských osob můžeme odhadnout na základě důkladnější studie. Dokonce lze zjistit, které mož-

nosti daňových struktur jsou v konkrétních státech nejvíce aplikovány. Příkladem může být Česká republika, kde jsou velice často využívány mezinárodní smlouvy o zamezení dvojího zdanění, které byly uzavřeny se státy s nízkou úrovní zdanění, především s Nizozemskem a Kypr. Nizozemsko je velice výhodné prostředí pro registraci renomovaných zahraničních společností podnikajících v ČR. Tyto subjekty u nás realizují podnikatelské záměry prostřednictvím mateřských společností, jež jsou zaregistrovány v tomto silném a stabilním státě s neobvykle příznivým daňovým režimem a kde hrozí jen minimální riziko změny legislativních a ekonomických poměrů. Právě příznivá konstrukce smlouvy o zamezení dvojího zdanění České republiky s Nizozemskem umožňuje uplatňovat nízké sazby srážkových daní a je tak hlavní příčinou tohoto hojně používaného způsobu investičních aktivit. Také ryze české subjekty mohou profitovat z této výhodné konfigurace, jako například Komerční banka, která emitovala euroobligace přes svou nizozemskou dceřinou společnost (Komerční finance B. V.), přestože za závazky z těchto obligací ručila sama mateřská společnost.

Podoba daňových zvýhodnění, které jsou jednotlivými státy poskytovány, se většinou v mnoha ohledech liší. Někdy mívají individuální

charakter. Taková situace nastává v případech, kdy se jedná o výhody určené pouze jednomu subjektu, jež jsou výjimky poskytovány na základě dohody mezi konkrétním státem a daným zahraničním investorem. Týkají-li se však daňové výhody všech subjektů daňového systému nebo určitého typu subjektů z tohoto prostředí, jde o univerzální charakter zvýhodnění.

Daňová zvýhodnění se dají zahrnout do několika hlavních skupin. Patří sem *individuální zdanění nabízená státy velkým investorům*, které poskytují vlády jednotlivých států za vytvoření nových pracovních míst a rozvoj dané oblasti.

Další jsou *daňová zvýhodnění poskytovaná holdingovým společností vyspělými státy s vysokým daňovým zatížením*. Jsou to především členské státy Evropské unie (Belgie, Dánsko, Francie, Německo, Portugalsko, Rakousko, Španělsko a Velká Británie), ale také Spojené státy americké nebo Švýcarsko.

Daňová zvýhodnění vycházející z teritoriálního principu jsou také nezanedbatelným jevem. Dalšími jsou *daňová zvýhodnění spočívající v aplikaci snížené sazby daně z příjmu pro zvlášť právně kvalifikované subjekty*, z nichž k nejznámějším patří Nizozemské Antily, Kypr a Maďarsko.

Nelze opomenout ani *daňové výhody plynoucí z paušálního osvobození pro některé subjekty*, jež je používané

především pro společnosti, které se zakládají podle zvláštního zákona a mají právo podnikat pouze mimo stát původu. Paušální osvobození od přímých daní je nahrazeno fixním ročním poplatkem, který je nezávislý na dosaženém příjmu. Jsou to většinou malé ostrovní státy, příkladem tohoto typu mohou být Britské Panenské ostrovy a Seychely.

Velmi zajímavé je *daňové zvýhodnění umožňující vznik daňově osvobozených subjektů*. Jde o vyspělé státy, ve kterých lze založit subjekt, jehož příjem či část tohoto příjmu bude osvobozena od daňové povinnosti. Státy, které umožňují daňové zvýhodnění formou vyloučení příjmů dosažených v zahraničí z daňového základu, jsou typickým příkladem. Mezi nejznámější patří Jersey, Guernsey, Panama nebo Hong Kong.

Poslední skupinu tvoří *daňová zvýhodnění v zemích, které vůbec nezajímají daň z příjmu a nezatažují tedy právnícké ani fyzické osoby*. Jsou jimi například Antiqua, Bahamy nebo Kajmanské ostrovy.

IV. Typy zvýhodňovaných společností

Tyto společnosti bychom mohli rozdělit do rozsáhlého množství skupin. Například pro dělení společností podle právní formy by bylo možné ve státech s kontinentálním

právním systémem hledat obdobu čtyř základních typů českých obchodních společností a posléze k nim připojit ekvivalenty, které lze nalézt v angloamerických právních systémech. Mnohem zajímavější je rozdělení podle titulu, na základě kterého je konkrétní společnost umožněno požívat daňové výhody. Kritériem pro toto dělení je, zda společnost byla založena podle speciálního právního předpisu nebo právního předpisu všeobecného.

Daňově zvýhodněné společnosti založené podle zvláštních zákonů, které mimo úpravu vzniku a existence společností obsahují též ustanovení rozhodná pro určení daňového režimu, jsou vytvořeny na základě odlišného právního předpisu než společnosti domácí (podnikající v teritoriu konkrétní země). Vzorem takové úpravy se stal zákon o mezinárodních obchodních společnostech vydaný na Britských Panenských ostrovech v roce 1984. Typickým rysem mezinárodních obchodních společností (International Business Companies, IBC) vznikajících podle tohoto zákona a jeho imitací je samozřejmě osvobození od daňové povinnosti. Charakteristická je také absence povinnosti předkládat úřadům účetní výkazy, povinnost mít ve státě založení registračního agenta, registrované sídlo a především zákaz podnikání anebo vytváření příjmů na území státu,

kde je mezinárodní obchodní společnost založena (čímž se diametrálně liší od domácích společností).

Naopak právnícké osoby založené podle obecného zákona o společnostech v jiných státech mohou využívat daňové výhody, i když jen za předpokladu splnění specifických podmínek. Jsou jimi nerezidentní a daňově osvobozené společnosti. Nerezidentní společnosti mají buď částečně anebo zcela osvobozeny příjmy, které byly dosaženy mimo stát založení. Daňově osvobozené společnosti nejsou povinnosti zbaaveny automaticky, ale až na základě žádosti podané kompetentnímu orgánu.

IV.I. Partnership

Partnership je výtvozem angloamerického právního systému. Jde o společenství dvou nebo více osob, které dávají dohromady své schopnosti a vlastní finanční zdroje za účelem dosažení společného podnikatelského cíle. Nespornou výhodou této formy podnikání je, že v mnoha zemích se namísto daně z příjmu platí pouze nízký paušální poplatek. Někde se zase příjmy nezdaňují daní z příjmu právníckých osob, nýbrž dochází k zdaňování pouze na úrovni společníků. Další předností, ať už general partnership nebo limited partnership, je neexi-

stence žádné organizační struktury, což přináší velkou míru svobodného podnikání. Dokonce i finanční náklady na založení bývají téměř zanedbatelné.

IV.II. Holdingové společnosti

Tato zvláštní forma obchodní společnosti slouží k udržování majetkové účasti (formou akcií nebo obchodních podílů) v jiných (dceřiných) společnostech. Holdingová společnost neboli mateřská společnost stojí na vrcholu holdingu a ovládá podřízené dceřiné společnosti. Často se pojmu holdingová společnost nepřesně používá jako synonyma pro holding (koncern). Všechny obchodní společnosti, které tvoří holding, jsou právně samostatnými subjekty. Koncern právní subjektivitu nemá, je sdružením (konsorciem) bez právní subjektivity. Společnosti tvořící toto spojení mívají zpravidla právní formu akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným, ekonomicky představují vrcholnou formu systému účasti, v níž se organizují největší monopoly. Tyto společnosti vznikly v USA a jsou přechodným typem rozvoje trustu.

Holdingová společnost někdy bývá uspořádána jako čistý holding. V takovém případě je jediným předmětem činnosti mateřské společnosti

držení a správa majetkových účastí a dohled nad dceřinými společnostmi. Možná je i situace, kdy koncernová centrála vykonává obslužnou činnost pro všechny subjekty spojení, která zajišťuje společný prodej, odbyt, dopravu, úvěrování a další. Hojně využíván je též kombinovaný holding, ve kterém si holdingová společnost ponechává část svých výrobních a obchodních aktivit a další část jejího zaměření zastupuje správa majetkových účastí.

Daňová zvýhodnění, která se vztahují na tento typ společností, se odvíjí od zdanění příjmů plynoucích z majetkových účastí nebo z jejich prodeje. Přičemž jde o osvobození od daně (resp. její snížení) z takhle vzniklých příjmů. Klíčovým faktorem je daňový režim, měl by obsahovat kombinaci následných prvků. Dividendy, které jsou vypláceny zahraniční dceřinou společností do holdingové společnosti, musí být ve státě dceřiné společnosti daněny jen velmi nízkou sazbou anebo nejlépe vůbec. Tyto dividendy by zároveň neměly být daněny (resp. jen minimálně) také ve státě mateřské společnosti. Taktéž by měly být zdaněny i zisky vzniklé prodejem účastí v dceřiných společnostech.

Další podmínky, které určují vhodnost země, bývají specifické. Je to například kvalita bankovního systému, přístup ke společnostem v daném státě, možnost začlenění

společnosti z jiných daňově zvýhodněných zemí, celní předpisy, legislativní omezení a další.

V této souvislosti je třeba se zmínit o směrnici EU 90/435/EEC o vztazích mezi mateřskou a dceřinou společností, která řeší problematiku zamezení dvojího zdanění dividendových převodů mezi společnostmi z EU. Tato směrnice nahrazuje smlouvu o zamezení dvojího zdanění v případě, že mezi konkrétními členskými státy neexistuje taková smlouva. Cílem této direktivy je tedy zamezení případného dvojího zdanění a zjednodušení podnikání v jednotném vnitřním trhu EU. Účelem je také vyloučení rozdílu mezi zdaněním domácích a zahraničních společností, které mají dividendové příjmy ze stejného členského státu. Tato směrnice zároveň zavazuje členské země (až na několik výjimek), aby byla výplata dividend z dceřiné společnosti do zahraniční mateřské společnosti vlastnící nejméně 25 % akcií osvobozena od srážkové daně.

IV.III. Evropská společnost

Evropská společnost, která se často nazývá evropská akciová společnost, je známá též pod latinským názvem Societa Europaea (SE). Je to právní forma podnikání, která je vytvořena na základě práva

Evropského společenství. Jejím účelem je usnadnění volného pohybu kapitálu v rámci vnitřního trhu Evropské unie a sjednotit právní formy obchodních společností v celé EU. Vznik Evropské společnosti umožňuje nařízení o statutu evropské společnosti z roku 2001 a následující implementace tohoto nařízení do jednotlivých národních legislativ. Členské státy EU ukončily implementaci v říjnu 2004, ale první evropské společnosti vznikaly až na začátku roku 2006. Do první poloviny roku 2007 vzniklo bez mála sto evropských akciových společností. Zakladateli Societa Europaea byly především obrovské nadnárodní společnosti.

Základní výhodou SE je flexibilita a znamená možnost přesouvat její sídlo v rámci EU bez likvidace společnosti na rozdíl od běžné národní formy podnikání. Takový přesun sídla společnosti při zachování kontinuity společnosti umožňuje výběr nejvýhodnějšího daňového systému v rámci EU. Tato výjimečná možnost měnit daňovou rezidenci v rámci EU i několikrát do roka (tzv. country shopping) je skutečně ojedinelá. Po přesunu společnosti se na evropskou společnost vztahují daňové zákony nového domovského státu. Po výběru sídla může tato společnost využívat například nízké daně z příjmů na Kypru, anebo profitovat z výhodného holdingového

režimu v Nizozemsku. Takto je možné řešit též optimalizaci zdanění budoucích operací, jimiž by mohlo být obchodování s pohledávkami či prodeje podílů. Možnost měnit svou daňovou rezidenci podle svých aktuálních potřeb je obrovskou výhodou. Neboť členské země EU nabízejí širokou škálu daňových systémů, z nichž každý je výhodnější pro určité transakce.

Samotný proces přesídlení společnosti nemá pozitivní daňové dopady, neboť zanikající společnosti mají povinnost ke dni předcházejícímu jejich vzniku sestavit mimořádnou účetní závěrku a následně podat daňová přiznání. Ale nově vzniklá Evropská společnost už může sídlit ve státě s výhodnějším daňovým režimem a podléhat svými celosvětovými příjmy nižší sazbě daně. Evropská akciová společnost spadá pod obecné daňové zákony, vztahují se na ni i ustanovení o stálých provozovnách, smlouvy o zamezení dvojího zdanění nebo směrnice EU. Také je možné vybrat si touto cestou vhodnější právní systém, i případné budoucí soudní spory se budou řešit v novém místě sídla společnosti.

Úspora nákladů na správu a řízení je také nezanedbatelným jevem. SE si může zvolit tzv. monistický systém řízení a společnost pak řídí pouze jeden statutární orgán (minimálně dvoučlenný), který se nazývá

Správní rada s předsedou (Président directeur général). To znamená velkou úsporu nákladů ve srovnání s běžnou akciovou společností, která musí mít představenstvo a dozorčí radu. Ale náklady na její vytvoření, které mnohonásobně převyšují například náklady na nizozemskou společnost, si opravdu nemůže dovolit každý. Evropská společnost může být založena pěti způsoby, její vytvoření nabízí značné daňové, prestižní a holdingové výhody, které jsou typické pro podnikání ze zahraničí.

Evropská společnost určitě není lacinou záležitostí, avšak za cenu desítek tisíc euro se podnikateli dostane vynikajícího flexibilního nástroje s řadou předností. Je to rozhodně nejprestižnější právní forma podnikání, kterou je možné v současnosti založit. Mnoho významných evropských i českých společností takto změnila svoji právní formu anebo založila tuto společnost. Předním motivem je volný pohyb této společnosti v rámci EU, dalšími jsou konsolidace podnikatelské struktury pod holdingovou společností renomovaného jména a daňové motivy, které jsou spojeny s přesídlením evropské společnosti do liberálnější jurisdikce.

Snaha o snižování administrativního břemene podniků je v současnosti světovým trendem. Velké množství osob podniká prostřed-

nictvím zahraničních společností. Důvodů, proč tak činí, je mnoho. Někteří chtějí snížit vysoké zdanění svých podnikových příjmů v domovském státě, jiní mají v úmyslu jen maskovat své aktivity před svými konkurenty. Dalším důvodem, proč podnikat právě prostřednictvím zahraniční firmy, jsou též menší počet legislativních překážek spojených se správou společnosti v dané jurisdikci, ale může to být také vyšší prestiž zahraničního státu či vhodnost určité jurisdikce ke snadnému přístupu na některé zvláštní trhy. V této souvislosti je nutné zmínit se též o některých zvláštnostech a zejména o výhodách jednotného vnitřního trhu Evropské unie a postavení podnikatelských subjektů v jeho prostředí.

V. Některé vzorové příklady

Je samozřejmě celá řada zemí, které – ač integrovány v Evropských společenstvích i Evropské unii – vykazují v tomto směru některá specifika. Na tomto místě ovšem raději připomeňme některé tak řečeno atypické země – v tom směru, že se jim snad nedostává až takového prostoru v médiích.

Jako první by bylo možno uvést Belgii.

V tomto státě jsou zajímavá zejména koordinální centra a holdin-

gová společnost. Zajímavostí koordinálních center je, přestože platí běžnou daň z příjmu právnických osob, že není zdaňován zisk z podnikatelské činnosti, ale tzv. „výdaje na podnikání“. Přitom výslednou sazbu určuje až jednání s daňovými úřady. Hodnocení Belgie pro založení holdingové společnosti je také velmi příznivé.

Belgie je členský stát EU, tudíž se na ni vztahuje výše zmiňovaná direktiva EU 90/435/EEC. Belgie využila možnost danou touto směrnicí a stanovila časový test pro osvobození. Takže jestliže belgická holdingová společnost drží nejméně 25 % akcií dceřiné společnosti z EU po dobu dvanácti měsíců, jsou pak dividendy poukázané dceřinou společností osvobozeny od daně. Ve státech, kde se tato směrnice nepoužije, mohou belgické holdingové společnosti využít rozsáhlou škálu smluv o zamezení dvojího zdanění (má jich 66). Daňová sazba daně z příjmu právnických osob je 39 %, avšak zdanění dividend je ve dvou případech výrazně nižší.

Zemička ani ne jako za groš kudla, ale spíš malý krajíc tlustě pomazaný máslem – to je Monako.

V letech 1869 až 1963 v Monaku neexistovala prakticky žádná varianta přímého zdanění. Pod zámkou zajištění spravedlivé hospodářské soutěže si však Francie vynutila zavedení daně z příjmu právnic-

kých osob. Od té doby musí společnosti, jejichž hrubý příjem plyne alespoň z 25 % přímo nebo nepřímo ze zahraničí, přiznávat daň z obchodních a průmyslových příjmů. Avšak pochází-li více než čtvrtina příjmu společnosti z Monaka, je daňové povinnosti zbavena.

Jakákoli monacká společnost je pro daňové účely považována za rezidentní, pojetí nerezidentní společnosti se zde neuplatňuje. Jsou-li však rezidentní společnosti řádně založeny, mohou spravovat společnosti vytvořené v jiných zemích, kterých se monacké daně nedotýkají. Nejvíce používané typy společností v Monaku jsou monacká akciová společnost a monacká forma general partnership.

Hojně jsou zde zastoupeny také pobočky zahraničních společností (seccursales). Ty jsou velmi často využívány k administrativní činnosti zahraničních společností. Podle druhu činnosti se rozeznávají dvě kategorie těchto poboček. Je to čistá administrativní pobočka, která nesmí obchodovat vlastním jménem, ani získávat žádné příjmy na vlastní účet. Pouze poskytuje administrativní služby své mateřské společnosti a k hrazení svých nákladů užívá příspěvků právě od ní. Obchodní agentura je druhým typem pobočky zahraniční společnosti, která se od předchozí liší tím, že může nezávisle poskytovat služby (většinou

společnostem v rámci vlastní skupiny), za něž může vybírat platby.

Jméno pobočky musí být shodné se jménem mateřské společnosti a registračním agentem by měla být osoba s bydlištěm v Monackém knížectví. Činnost pobočky musí odpovídat předmětu podnikání mateřské společnosti v jejích zakladatelských dokumentech. Kopie stanov a zakladatelské smlouvy společnosti musí být předány se žádostí o registraci. Registrační proces trvá až šest měsíců.

VI. Závěr

Všechny formy evropského podnikání zcela logicky nepostrádají snahu o snižování administrativního břemene podniků, která je v současnosti světovým trendem. Velké množství osob podniká prostřednictvím zahraničních společností. Důvodů, proč tak činí, je mnoho. Někteří chtějí snížit vysoké zdanění svých podnikových příjmů v domovském státě, jiní mají v úmyslu jen maskovat své aktivity před svými konkurenty. Dalším důvodem, proč podnikat právě prostřednictvím zahraniční firmy, je též menší počet legislativních překážek spoje-

ných se správou společnosti v dané jurisdikci, ale může to být také vyšší prestiž zahraničního státu či vhodnost určité jurisdikce ke snadnému přístupu na některé zvláštní trhy.

Uvedli jsme samozřejmě jen některé formy a subjekty. Všechny výše uvedené zvýhodněné subjekty jsou nejčastěji používané pro optimalizaci finančních toků a pohybu zboží při mezinárodním obchodu, jenž je předním motivem právě pro aplikaci daňově privilegovaných společností. Neboť právě podnikatelský subjekt, který je založen v příhodném státě a za určitých okolností, může být vynikajícím centrem pro řízení veškerých mezinárodních obchodních transakcí, které při svých aktivitách uskutečňuje. A zároveň může požívat rozsáhlá daňová zvýhodnění, jež jsou pro konkrétní strukturu na základě podrobné selekce nejefektivnější. Vše pochopitelně v duchu dosavadních integračních trendů.

doc. JUDr. Lubomír Grůň, CSc.

*Katedra finančního práva,
národního hospodářství a ekonomie
Právnická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci*